

Јавно предузеће „АУТОПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ”
78000 Бања Лука
Васе Пелагића 10, Босна и Херцеговина
тел: 051 233-670, 233-680; факс: 051 233-700

ПЛАН УКЉУЧИВАЊА ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА
КОРИДОР Vc КРОЗ РЕПУБЛИКУ СРПСКУ: ПОДНОВЉЕ – РУДАНКА
(КОСТАЈНИЦА)

Садржај

1. Увод	2
2. ОПИС ПРОЈЕКТА	2
3. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР	6
3.1. Законски прописи Републике Српске који се односе на укључивање заинтересованих страна	6
3.2. Захтјеви ЕБРД	12
4. КРАТАК ПРИКАЗ ПРЕТХОДНИХ АКТИВНОСТИ НА УКЉУЧИВАЊУ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА	12
5. ИДЕНТИФИКОВАНЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ СТРАНЕ У ПРОЈЕКТУ	14
6. ПРОГРАМ УКЉУЧИВАЊА ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА	16
7. МЕХАНИЗАМ И ПОСТУПАК ЗА РЈЕШАВАЊЕ ЖАЛБИ	18
8. ИЗВЈЕШТАВАЊЕ	21

СЛИКЕ

Слика 2-1 Локација Пројекта	3
Слика 2-2 Траса Пројекта	4
Слика 7-1 Механизам за рјешавање жалби	20

ТАБЕЛЕ

Табела 3-1 Законски прописи РС који се односе на укључивање заинтересованих страна	6
Табела 3-2 Процес процјене утицаја и издавања еколошке дозволе у Републици Српској	7
Табела 4-1 Приказ досадашњих активности на укључивању заинтересованих страна	13
Табела 5-1: Збирни преглед групација под утицајем Пројекта	14
Табела 5-2: Збирни преглед заинтересованих страна	15

1. Увод

Јавно предузеће Аутопутеви Републике Српске намјерава да изгради дионицу аутопута на Коридору Vc, између Подновља и Руданке (Костајница). Аутопутеви РС су јавно предузеће основано као акционарско друштво, у потпуном власништву Владе Републике Српске. Овај документ представља План укључивања заинтересованих страна и описује начин на који ће заинтересоване стране бити укључиване у Пројекат и како ће се вршити планиране консултације.

Европска банка за обнову и развој (ЕБРД) разматра да обезбједи финансирање кроз одобравање сувјереног кредита Републици Српској у износу до 70 милиона евра за изградњу дионице аутопута на Коридору Vc дужине око 6 km (у даљем тексту „Пројекат 1“ или „Пројекат“). Зајам ће бити гарантован од стране државе Босне и Херцеговине (БиХ) са повратном гаранцијом од стране Републике Српске. Друга међународна финансијска институција (МФИ) или институције разматрају паралелно финансирање у виду сувјереног кредита у износу до 100 милиона евра за изградњу додатне дионице у дужини од око 14 km – Пројекат 2. Финансирање Пројекта 2 је планирано за каснији период и за потребе његовог финансирања ће бити спроведена засебна свеобухватна анализа и јавно објављивање информација.

Аутопутеви РС развијају Пројекат у складу са законским прописима Републике Српске као и на основу захтјева и стандарда Европске банке за обнову и развој.

Потреба за пројектом

Транс-европски коридор Vc представља главну транспортну руту у БиХ од сјевера ка југу. Повезује Будимпешту (Мађарска) са јадранском луком Плоче (Хрватска). Унутар БиХ, укупна дужина Коридора Vc је око 335 km. Пројектно подручје се налази на сјеверу земље и дио је планиране секције која пролази кроз Републику Српску (РС) у дужини од око 46,6 km. Пројекат је од великог значаја за повезивање западних и источних дијелова РС са Коридором Vc и даље са Коридором X у Хрватској. Пројекат ће допринијети повећању капацитета саобраћаја и смањењу саобраћајног оптерећења на постојећој мрежи регионалних путева.

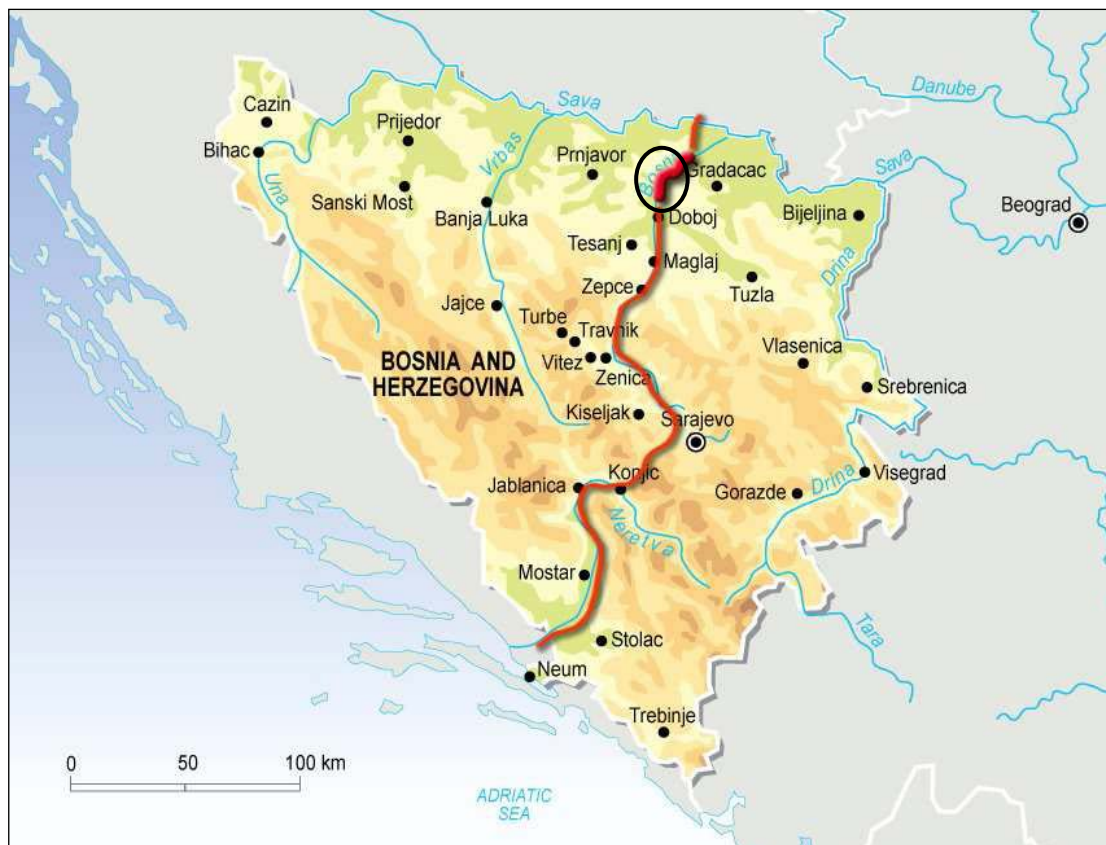
Први планови за изградњу аутопута кроз БиХ, као дио транс-европског копненог коридора, започети су касних 70-их година прошлог века. Траса Коридора дефинисана је 1981. године и након широких јавних консултација, формално је одобрена као дио Просторног плана БиХ из 1982. године. Ипак, први значајнији кораци начињени су 2004. када је Вијеће министара ФБиХ донело одлуку о развоју пројекта изградње Коридора што је праћено израдом Студије изводљивости и Идејног пројекта 2006. године. Просторним плановима Републике Српске (2008-2015 и 2015-2025) траса Коридора Vc кроз РС представљена је као кључна путна транспортна веза од великог економског значаја за ентитет.

2. ОПИС ПРОЈЕКТА

Пројектно подручје се налази на сјевероистоку БиХ (слика 2.1), око 100 km источно од Бања Луке. Подручје је руралног карактера са бројним насељима сеоског типа линеарно распоређених дуж два регионална пута: М-17 који пролази дуж лијеве обале ријеке Босне и R-465 који пролази дуж десне обале, паралелно са пругом Добој – Модрича.

Кредит ЕБРД ће бити искоришћен за изградњу петље Руданка (Костајница) и петље Јоховац (Товира) и дионице у дужини од око 6 km између њих, као и приступног пута са по једном траком по смјеру, дужине око 1 km до повезивања са постојећим регионалним путем, укључујући и пријелаз преко ријеке Босне. Ова дионица ће чинити првих 6 km од укупно 46,6 km Коридора Vc кроз Републику Српску. ЕБРД разматра финансирање ове дионице.

Слика 2-1 Локација Пројекта¹

Овај План поставља систематски приступ у укључивање заинтересованих страна који ће омогућити Аутопутевима РС да успоставе и одржавају конструктивне односе са заинтересованим странама у Пројекту, посебно локалним заједницама на које Пројекат има утицаја. Документ такође садржи и механизам за рјешавање жалби које заинтересоване стране могу уложити у вези Пројекта.

Петља Руданка (Костајница) - петља Јоховац (Товира)

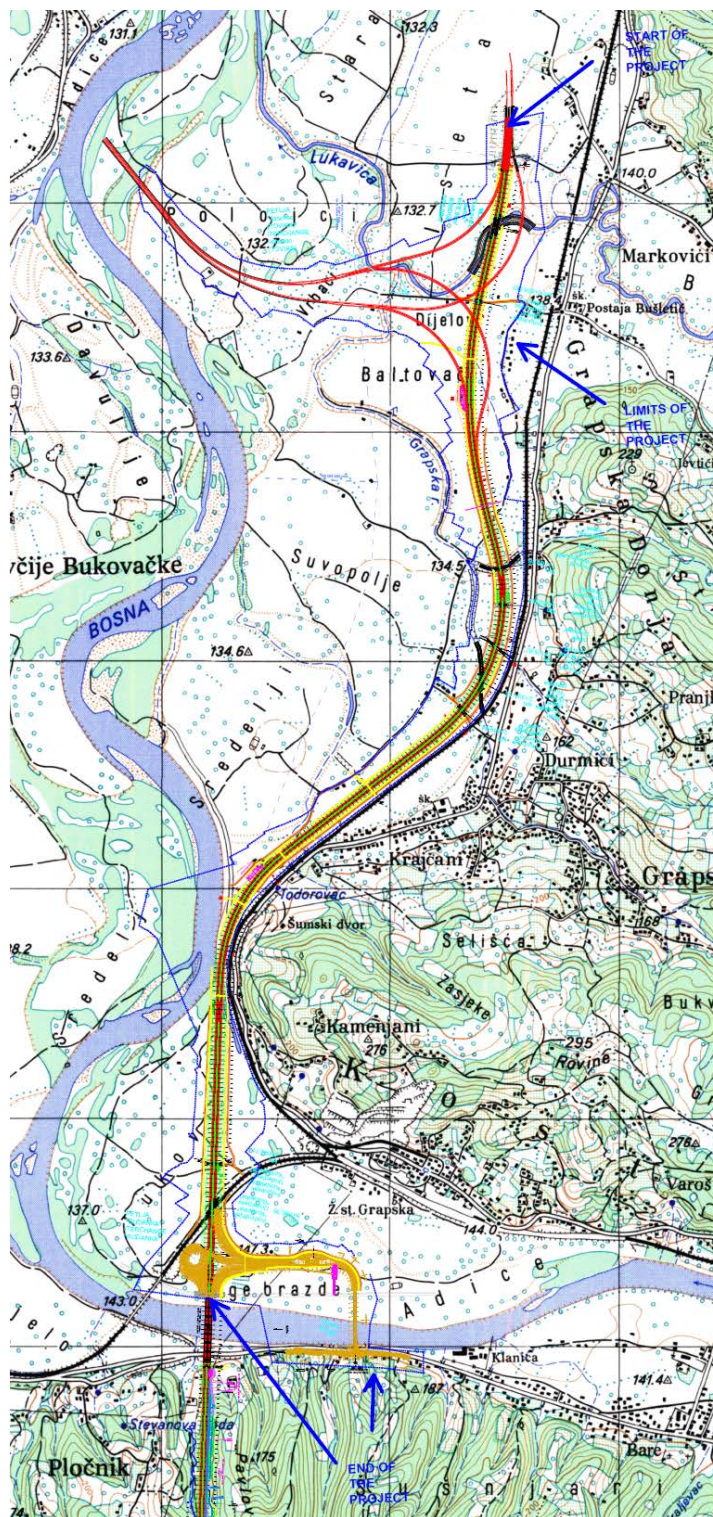
Укупна дужина ове дионице је 6.1 km. Дионица почиње на подручју села Товира, на десној обали Босне, где је планирано да се преко петље Јоховац Пројекат повеже са постојећим аутопутем Бања Лука – Добој. Траса наставља ка југу, пратећи пругу дуж долине ријеке Босне и пресеца пругу преко надвожњака јужно од села Костајница. Петља Руданка је планирана у зони између пруге и ријеке. Након петље, траса прелази преко ријеке Босне и преко приступног пута дужине око 1 km повезује се на постојећи регионални пут.

Планирани објекти на аутопуту укључују мост преко Босне (са по једном саобраћајном траком) којим ће аутопут бити повезан са магистралним путем М17, четири мања моста преко мањих водотока у долини Босне, један надвожњак преко пруге, шест пропуста за потоке и пет подвожњака за пресијецање постојећих путева. Аутопут је пројектован за брзине до 120 km/h и биће ширине до 30 m. Наплатна рампа је планирана источно од петље Руданка, сјеверно од прелаза Пројекта преко ријеке Босне.

Траса Пројекта 1 приказана је на слици 2-2 (црвена и жута линија приказују путну инфраструктуру а спољна плава линија приказује планирани просторни захват пројектних радова/активности).

¹ Извор: Студија утицаја на животну средину Коридор Vc: Лот 2 Вукоставље – Јоховац, Пројект а.д., јануар 2011

Слика 2-2 Траса Пројекта

Укрштања, приступ локалним путевима

Дуж планиране трасе аутопута постоје бројни локални путеви које користе локалне заједнице и привредни субјекти. У склопу израде урбанистичко-техничких услова и пројектне документације, сва укрштања са локалним путевима су анализирана у циљу одређивања најбољег начина за очување приступа. Пројектном документацијом су предвиђени подвожњаци за приступ локалним путевима. Такође, на појединим мјестима се користе обилазнице тако да ће постојећи путеви постати сервисне саобраћајнице.

Помоћни радови на аутопуту - освјетљење, опрема пута, ограђивање и одводња

Освјетљење ће бити постављено на укрштањима и свим мјестима гдје је расвјета неопходна ради унапређења безбједности на путу. Опрема пута ће бити обезбјеђена у складу са одговарајућим међународним стандардима (тј. AASTO, DIN 17100, EN 1317-2 – Смјернице за пројектовање, изградњу, одржавање и надзор путева) на цијелој дужини трасе укључујући: заштитну ограду средишњег заштитног појаса и ограде на ивици плануа у близини мостова, на насипима (вишим од 3m) и на другим локацијама; обиљежавање пута; постављање сигнализације.

Потенцијално загађени површински отицај са пута ће бити прикупљан затвореним системом одводње и третиран прије упуштања у реципијент.

Позајмишта и локације одлагања вишка материјала

За Пројекат ће бити потребно коришћење земљаног материјала за изградњу насипа и темеља аутопута као и материјала за коловозни застор и бетонске структуре. У највећој мјери овај материјал ће бити обезбјеђен из позајмишта на пројектном подручју. Број и локације позајмишта ће утврдити извођач.

Еколошком дозволом захтјева се израда Плана управљања градилиштем којим се мора предвидјети одлагање вишка откопаног материјала. Сав откопани материјал који се неће искористити мора бити одложен на за то предвиђене локације, у складу са Планом, заштићен од ерозије и ван зона са високим ризиком јављања поплава. Локација на коју је привремено био одложен материјал мора бити враћена у првобитно стање.

Статус Пројекта и план реализације

Статус пројектне и тендерске документације, еколошких дозвола и откупа земљишта за Пројекта је слиједећи:

- **Пројектна и тендерска документација:** Главни пројекат је урађен за Пројекат.
- **Еколошка дозвола:** Утицаји на животну средину и социјална питања Пројекта процјењени су Студијом утицаја из 2006. која је обухватила знатно ширу дионицу Коридора Vc од Добоја Југ до Свилаја. Утицаји су затим поново процјењивани, засебном Студијом утицаја која је одобрена 2011. године. На захтјев Аутопутева РС, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију издало је Еколошку дозволу 2015. године. Захтјеви из дозволе ће бити саставни дио тендерске документације и уговора са извођачем, уз навођење захтјева ЕБРД.
- **Откуп земљишта:** Пројекат захтјева откуп земљишта и објеката дуж трасе што ће резултирати економским измјештањем и врло ограниченим физичким пресељењем, укључујући и одређене утицаје на приступ локалном подручју. Процес откупа земљишта је у току (вођен од стране Правобранилаштва РС).
- **План градње и ангажовања радника:** Аутопутеви РС намјеравају да отпочну градњу почетком 2018. године и да је заврше до 2021. Планирано је да до 500 радника буде ангажовано на изградњи Пројекта у најинтензивнијој фази градње.

3. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР

3.1. Законски прописи Републике Српске који се односе на укључивање заинтересованих страна

У Републици Српској, укључивање заинтересованих страна је повезано са израдом одговарајуће просторно-планске документације, затим током процеса експропријације и у поступку процјене утицаја и издавања еколошке дозволе. Јавне увиде, консултације и укључивање заинтересованих страна спроводи Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију уз подршку локалне самоуправе која учествује у конкретном пројекту.

Списак прописа од значаја који се односе на Пројекат дата је у табели 3.1.

Табела 3-1 Законски прописи РС који се односе на укључивање заинтересованих страна

Област	Пропис и година ступања на снагу
Израда документације за пројекат и стратешких студија	Закон о уређењу простора и грађењу (Сл. Гласник РС, бр. 40/2013, 106/2015)
Стратешка процјена утицаја просторних планова	Закон о заштити животне средине РС (Сл. Гласник РС, бр. 71/12, 79/15)
Откуп земљишта (експропријација)	Закон о експропријацији (Сл. Гласник РС, бр. 112/06, 37/07, 110/08)
Студија утицаја на животну средину и Еколошка дозвола	Закон о заштити животне средине РС (Сл. Гласник РС, бр. 71/12, 79/15)

Закон о слободном приступу информацијама

Прописује да свако има право да буде информисан тачно, у потпуности и правовремено о свим питањима од јавног значаја (Сл. Гласник РС, бр. 20/2001).

Закон о уређењу простора и грађењу

Закон о уређењу простора и грађењу (Сл. Гласник РС, бр. 40/2013, 106/2015) уређује израду и усвајање просторних и урбанистичких планова који сви подлежу јавном увиду и консултацијама. Недавно усвојени Просторни план Републике Српске (2015-2025) који садржи и планове за Коридор Vc за дионицу од Руданке до Подновља био је на јавном увиду током 2014. године.

Захтјеви за објављивањем информација и консултацијама са јавношћу које Закон успоставља су слиједећи:

- Институција која је задужена за израду плана у обавези је да укључи све заинтересоване стране приликом израде (из различитих секотра, нпр. привредне коморе, институте за просторно уређење, органе за водопривреду, саобраћај, здравство, заштиту животне средине, пољопривреду, итд.) и да прибави њихова мишљења и сагласности на нацрт плана.
- Нацрт плана мора бити на јавном увиду у периоду не краћем од 30 дана током ког се могу подносити писане примједбе и одржавају јавне презентације плана.
- Вријеме, трајање и начин увида се јавно оглашавају најраније 8 дана прије почетка јавног увида.
- Јавни увид се објављује у најмање двије дневне новине, најмање два пута током трајања јавног увида и организује се у свакој општини обухваћеној пројектом.
- Институција која је израдила план (и савјет плана, уколико је именован од стране локалне самоуправе) у обавези су да на све примједбе одговоре и да примједбе које буду прихваћене укључе у план а да дају објашњење за примједбе које нису прихваћене. Разлози неприхватања примједби се достављају локалној самоуправи заједно са нацртом плана.

- Усвојени план је јавни документ и трајно је доступан код одговарајућег тијела надлежног за просторно планирање.
- Планови парцелације и урбанистичко-технички услови за градњу нису предмет јавног увида прије доношења, изузев дискусије у скупштини локалне самоуправе, прије њиховог усвајања.

Претходни Просторни план Републике Српске (2008-2015) који је такође садржао и планове за Коридор Vc за дионицу кроз РС био је на јавном увиду током 2005. године у складу са Законом о уређењу простора (Сл. Гласник РС, бр. 84/02, 14/03, 112/06 and 53/07).

Стратешка процјена утицаја на животну средину просторних планова и програма је прописана Законом о заштити животне средине РС (Сл. Гласник РС, бр. 71/12, 79/15) и подразумева укључивање јавности и јавну презентацију објављену у средствима јавног информисања. Просторни план Републике Српске (2015-2025) није био предмет стратешке процјене.

Закон о заштити животне средине Републике Српске

Неки од основних принципа овог Закона су: учешће јавности, приступ информацијама и одлучивање о питањима која имају за циљ заштиту животне средине. Процјена утицаја на животну средину се спроводи у двије фазе са укључивањем јавности које је могуће само у другој фази (у склопу јавног увида и презентације). Документација за еколошку дозволу се излаже на јавни увид у периоду од 30 дана што надлежно Министарство мора јавно огласити у дневним новинама и на огласним таблама у локалним заједницама. Током овог периода јавност може давати своје коментаре. Ово је детаљније приказано у наредној табели (3-2). Табела такође приказује и поступак процјене утицаја на животну средину у складу са прописима РС и њихово поређење са кључним корацима из ЕУ Смјерница за провјеру Студије утицаја на животну средину.

Табела 3-2 Процес процјене утицаја и издавања еколошке дозволе у Републици Српској

Кључни кораци по ЕУ ЕИА Директиви	Кораци у РС	Објашњење
Фаза I: Претходна процјена утицаја на животну средину		
ПРИПРЕМА ПРОЈЕКТА	1. Претходна процјена утицаја на животну средину	Претходна процјена утицаја на животну средину се израђује да би се припремиле информације за ране фазе пројектовања (на примјер евалуација и избор коридора и алтернативне трасе). Такође, користи се и за процес одлучивања о обавези спровођења и обиму процјене утицаја на животну средину у складу са Уредбом (Сл. Гласник РС, бр. 07/06, 21/10).
ОБАВЈЕШТАВАЊЕ НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА	2. Одлука о обавези спровођења и обиму процјене утицаја на животну средину	У складу са Уредбом (Сл. Гласник РС, бр. 07/06, 21/10), надлежно Министарство одлучује о обавези спровођења процјене утицаја и обиму процјене. У процесу доношења одлуке, тражи се мишљење слиједећих органа, заједно са њиховим мишљењем о прелиминарној процјени: <ul style="list-style-type: none"> • Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде • Министарство здравља и социјалне заштите • Републички завод за културног и природно насљеђе Одлука се мора објавити на интернет страници надлежног Министарства.
УТВРЂИВАЊЕ ПОТРЕБЕ УЗА ПРОЦЈЕНОМ УТИЦАЈА *		
УТВРЂИВАЊЕ ОБИМА ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА (добровољни поступак захтјеван ЕУ смјерницама: утврђивање обима процјене утицаја је захтевана фаза од стране ЕБРД као и јавне консултације у овој фази)		

Кључни кораци по ЕУ ЕИА Директиви	Кораци у РС	Објашњење
Фаза II: Процена утицаја на животну средину		
СТУДИЈЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	3. Нацрт студије утицаја на животну средину	Припрема инвеститор и доставља надлежном Министарству.
ПРЕДАЈА СТУДИЈЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ НАДЛЕЖНОМ ОРГАНУ *		
УТВРЂИВАЊЕ АДЕКВАТНОСТИ ИНФОРМАЦИЈА		
КОНСУЛТАЦИЈЕ СА НАДЛЕЖНИМ ОРГАНИМА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ДРУГИМ ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА И ЈАВНОШЋУ *	4. Захтјев за добијање мишљења о студији утицаја на животну средину	Надлежно министарство мора доставити студију утицаја на животну средину субјектима наведеним у члану 60. Закона о заштити животне средине.
	5. Јавна објава	Надлежно министарство мора обавијестити јавност путем обавјештења у дневном листу.
	6. Јавна расправа у свим општинама на које се односи	Јавне расправе морају бити организоване најкасније у року од 60 дана од дана подношења захтјева. Могу им присуствовати представници свих заинтересованих страна, надлежних власти, организација, невладиних организација, и други. Након јавне расправе, документи морају бити доступни за ревизију још 30 дана у току којих заинтересована јавност може да подноси носиоцу пројекта примједбе у вези са захтјевом. Инвеститор/носилац пројекта је обавезан да у року од слиједећих 15 дана достави свој прелиминарни стручни став о примљеним примједбама. Министарство које је надлежно за заштиту животне средине у року од 15 дана мора прослиједити носиоцу пројекта своје мишљење и препоруке за измјене студије утицаја.
	7. Допуњена студија утицаја на животну средину	Носилац пројекта затим врши измјене нацрта студије утицаја на животну средину
АНАЛИЗА ИНФОРМАЦИЈА О ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ОД СТРАНЕ НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА ПРИЈЕ ОДОБРАВАЊА СТУДИЈЕ *	8. Стручна контрола студије утицаја на животну средину (извјештај о ревизији)	Министарство надлежно за заштиту животне средине врши стручну контролу измјењене/допуњене процјене и припрема извјештај о ревизији.
	9. Коначна верзија студије утицаја на животну средину	Студија утицаја на животну средину у коначном облику се доставља министарству надлежном за одобравање студије.
ОБЈАВЉИВАЊЕ ОДЛУКЕ *	10. Рјешење о одобравању студије утицаја	Надлежно министарство мора да донесе рјешење о одобравању студије утицаја на животну средину у року од 60 дана од дана пријема студије утицаја у коначном

Кључни кораци по ЕУ ЕИА Директиви	Кораци у РС	Објашњење
	на животну средину	облику. (Напомена: нема законске обавезе јавног објављивања Рјешења о одобравању студије утицаја на животну средину).
Еколошка дозвола		
	11. Захтјев за издавање еколошке дозволе (еколошког одобрења)	У складу са чланом 80. Закона о заштити животне средине захтјев за издавање еколошке дозволе подноси извођач, на основу одобрене студије утицаја на животну средину.
	12. Обавјештавање јавности	О захтјеву за добијање еколошке дозволе се мора обавијестити јавност у једном од дневних листова у Републици Српској, а увид у захтјев и приложену документацију мора бити доступан за увид 30 дана
	13. Еколошка дозвола	Надлежно министарство је дужно да у року од 60 дана од дана пријема захтјева донесе одлуку о еколошкој дозволи
	14. Обавјештавање јавности	Јавност се обавјештава о донесеном рјешењу о еколошкој дозволи.

(*: Обавезне фазе по ЕУ ЕИА Директиви)

Закон о заштити животне средине (Сл. Гласник РС, бр. 28/07, 41/08, 29/10) је усклађен са бројним европским и међународним прописима и конвенцијама укључујући сљедеће:

- Архуска конвенција: приступ информацијама, учешће јавности у доношењу одлука и приступ правосуђу у областима које се тичу животне средине: УНЕЦЕ: (Архус, Данска 1998. године);
- Еспоо конвенција: Проћена утицаја на животну средину у прекограничном контексту;
- УНЕЦЕ: (Еспоо, Финска 1991. године);
- ЕИА Директива 85/337/ЕЕЦ (допуњена Директивом 97/11/ЕЦ);
- ИППЦ Директива 96/61/ЕЦ (Интегрисано спријечавање и контрола загађења); и
- Севесо II Директива: 96/82/ЕЦ о контроли великих несрећа.

Закон о заштити животне средине (Сл. Гласник РС, бр. 71/2012, 79/2015) уређује захтјеве за консултацијама у случају прекограничних утицаја пројеката. Надлежно Министарство је у обавези да у укључи надлежне органе друге државе, Федерације БиХ или Брчко Дистрикта и пружи одговарајуће информације о прекограничним утицајима конкретног пројекта. Надлежно Министарство је дужно да узме у обзир мишљења и коментаре достављене из друге државе/ентитета/дистрикта у фази израде Претходне процјене утицаја на животну средину и да омогући заинтересованим странама и надлежним органима те државе/ентитета/дистрикта да учествују у јавним консултацијама током процјене утицаја. Мишљења и коментари са јавних консултација су саставни дио захтјева за допуном Студије утицаја на животну средину.

Законодавни оквир у области откупа земљишта

Устав Републике Српске

Уставом је уређено да је ограничење или стицање права својине могуће само на начин одређен законом и на основу правичне накнаде.

Закон о експропријацији

Закон о експропријацији (Сл. Гласник РС, бр. 112/06, 37/07, 110/08) регулише услове и поступак експропријације непокретности ради изградње објеката од општег интереса, право на накнаду и износе накнаде, рјешавање жалби и спорова и рјешавање свих осталих питања везано са процес експропријације. Експропријација може бити привремена (непотпуна) или трајна (потпуна).

Основне одредбе закона су слиједеће:

- *Општи интерес и сврха експропријације:* Непокретност се може експроприсати само након утврђивања општег интереса за пројекте који ће омогућити већу јавну корист.
- *Процес експропријације:* Поступак експропријације покрене се приједлогом за експропријацију, који корисник експропријације доставља надлежном органу за експропријацију. У приједлогу се наводе подаци о непокретности за коју се предлаже експропријација и сврха предложене експропријације. Закон експлицитно подржава споразумно рјешавање питања стицања права власништва над одређеном непокретношћу. Корисник експропријације је дужан путем јавног огласа позвати власнике ради споразумног прибављања непокретности, а са заинтересованим власником непокретности корисник експропријације дужан је покушати споразумно ријешити стицање права. Ако се не постигне споразум о накнади у року од два мјесеца од дана правоснажности рјешења о експропријацији (или мање уколико надлежни орган тако одреди), орган управе за имовинско-правне послове доставит ће, без одлагања, правоснажно рјешење о експропријацији са свим списима надлежном суду на чијем подручју се налази експроприсана непокретност ради одређивања накнаде.
- *Процес идентификовања власника/корисника:* Након подношења приједлога за експропријацију органу управе за имовинско-правне послове од стране корисника експропријације, орган управе именује комисију за спровођење поступка експропријације. Комисија је одговорна за рјешавање тзв. „претходног питања“, тј. питања власништва прије доношења рјешења о експропријацији, а која је резултат неажурираних информација у земљишним књигама (укњижена особа није иста особа као стварни власник/корисник који може бити насљедник, особа која је купила некретнину али није пријавила пријенос итд.). Комисија организује излазак на терен у присуству корисника експропријације, судских вјештака за процјену непокретности и идентификованог власника и корисника непокретности, те информише учеснике да је утврђен општи интерес и да је поднесен приједлог за експропријацију. Припрема се записник са увиђаја. Комисија такође позива идентификоване власнике и кориснике, организује састанак у општини и доноси закључак о рјешавању права власништва (тј. идентификује стварног и тренутног власника или корисника којем ће се исплатити накнада). Као посљедњи корак, комисија доноси рјешење о експропријацији на основу споменутог записника и документације поднесене заједно са приједлогом за експропријацију. Против овог рјешења се може поднијети жалба, која се доставља Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове (РУГИПП).
- *Захтјеви у вези са информисањем и консултацијама:* Прије подношења приједлога за експропријацију корисник експропријације дужан је путем јавног огласа позвати власнике непокретности ради постизања споразума о откупу непокретности. Обухваћени власници су информисани током цијелог поступка експропријације (тј. да је поднесен приједлог за експропријацију; прије доношења рјешења о експропријацији, надлежни орган управе за имовинско-правне послове дужан је саслушати лица са формални законским правима о чињеницама које се тичу експропријације
- *Накнада:* Накнада се одређује у висини тржишне вриједности непокретности која се експроприше, на основу цијена на датом подручју, обрачунатих као тржишна цијена која би се могла постићи за конкретну непокретност, у зависности од понуде и потражње на тржишту у вријеме утврђивања цијене. У закону је детаљно разрађен начин одређивања накнаде за објекте, воћњаке и винограде, земљиште под шумом и дрвну масу, пољопривредно, грађевинско и градско земљиште. Процјену вриједности непокретности врше овлашћени судски вјештаци и она служи као основа за преговарање о износу накнаде.

Накнада се одређује, по правилу, давањем друге одговарајуће непокретности али може бити одређена и у новцу, ако власник не прихвати другу непокретност или корисник експропријације не може да обезбиједи сличну непокретност. Власник има право и на накнаду изгубљене

користи коју би остварио дотадашњим начином експроприсане непокретности за вријеме од дана предаје те непокретности до дана пријема непокретности дате у замјену или новчане накнаде.

Право на накнаду имају формални законски власници непокретности. Власници бесправно изграђених објеката имају право на накнаду (у висини улагања), ако је у вријеме покретања процеса експропријације био покренут поступак за легализацију објекта.

Личне и породичне прилике ранијег власника експроприране некретнине узете се у обзир као коректив увећања висине утврђене накнаде ако су те прилике од битне важности за материјалну егзистенцију ранијег власника. Ова одредба односи се на обнављање извора прихода и није ограничена само на накнаду за изгубљену непокретност чиме се осигурава флексибилност на основу процјене личне ситуације у сваком појединачном случају.

Трошкове компензације сноси корисник експропријације.

Власници који експропријацијом изгубе дио некретнина имају право затражити потпуну експропријацију и одговарајућу накнаду, ако је услјед тога на преосталом дијелу онемогућена или битно погоршана његова дотадашња егзистенција или му је онемогућено нормално коришћење преосталог дијела непокретности.

- *Механизам за жалбе:* Законом су прописана права грађана на подношење притужби у различитим фазама поступка експропријације, почевши са покретање спора пред надлежним судом (нпр. против акта о утврђивању општег интереса), жалба на рјешење о експропријацији те у вези са износом накнаде.

Други релевантни прописи РС

Закон о стварним правима РС уређује стицање, коришћење, располагање, заштиту и престанак власничких права и других стварних права, права на посјед, укључујући право служности, сувласништва и заједничког власништва, процедуру стицања власничких права на земљишту и/или објектима изграђеним на туђем земљишту. Заштита права власништва и осталих стварних права су гарантована овим Законом у складу са начелима међународних прописа. Значајна одредба овог Закона је да посједници некретнине стичу власничка права након 10 година свјесног и правног посједа, или након 20 година свјесног посједа.

Закон о уређењу простора и грађењу РС регулише легализацију бесправно изграђених објеката на земљишту у јавној својини. Закон прописује издавање грађевинске дозволе од стране локалне самоуправе.

Закон о пољопривредном земљишту РС утврђује основне дефиниције и принципе у погледу управљања, заштите, коришћења пољопривредног земљишта као и планирања и евиденције.

Закон о ванпарничном поступку РС утврђује правила по којима судови поступају и одлучују о личним, породичним, имовинским и другим правима и правним интересима, који се по закону рјешавају у ванпарничном поступку. У складу са овим Законом суд у ванпарничном поступку одређује накнаду за експроприрану некретнину.

Закон о управном поступку РС прописује начин поступања органа управе када у управним поступцима одлучују о правима и обавезама грађана. Против рјешења донесеног у првом ступњу странка има право жалбе. Само законом може се прописати да у појединим управним стварима жалба није допуштена, ако се на други начин осигура заштита права и законитости. Законом се даје могућност постављања привременог заступника ако процесно неспособна странка нема законског заступника или се нека радња има предузети против особе чије је боравиште непознато, а која нема пуномоћника.

Закон о земљишним књигама РС уређује вођење, одржавање и успоставу земљишних књига, као и упис некретнина и права на некретнинама у земљишним књигама у Републици Српској.

Закон о премјеру и катастру РС уређује премјер земљишта, зграда и других објеката, израду и одржавање катастра земљишта, зграда и других објеката, евиденцију и упис некретнина. У катастру се води евиденција власника некретнина.

Закон о социјалној заштити РС уређује основе социјалне заштите грађана и њихових породица који услјед присилне миграције (поред осталог) имају право на једнократну новчану и другу помоћ. Закон о заштити цивилних жртава рата: регулише категорије цивилних жртава рата и врсте доступне социјалне и здравствене помоћи.

3.2. Захтјеви ЕБРД

Пројекат је категорисан као пројекат Категорије А у складу са ЕБРД Политиком заштите животне средине и социјалних питања (2014) и оцијењен је у односу на ЕБРД Услове за реализацију (УР) који чине Политику (<http://www.ebrd.com/pages/about/principles/sustainability/policy.shtml>).

На основу поменутих захтјева и принципа наведених у Студијама утицаја на животну средину Пројекта израђеним у складу са прописима РС, урађен је Нетехнички резиме и Акциони план заштите животне средине и социјалних питања у складу са ЕБРД УР бр. 1 који се односе и на фазу градње и на фазу коришћења Пројекта.

С обзиром на то да је откуп земљишта за Пројекат у току, одређено је да се у овој фази изради Оквир за откуп земљишта и пресељење, у складу са ЕБРД УР бр. 5. У даљој реализацији Пројекта, када нове информације буду биле доступне, биће урађени Планови за откуп земљишта и пресељење.

Овај План укључивања заинтересованих страна израђен је у складу а ЕБРД УР бр. 10 (*Објављивање информација и укључивање заинтересованих страна*). ЕБРД сматра да је укључивање локалне заједнице од кључног значаја за успјешно превазилажење ризика у Пројекту и значајно за остваривање користи за заједницу од Пројекта.

4. КРАТАК ПРИКАЗ ПРЕТХОДНИХ АКТИВНОСТИ НА УКЉУЧИВАЊУ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

У складу са захтјевима законских прописа РС (приказаних у поглављу 3.1), активности укључивања заинтересованих страна су организоване током периода развоја Пројекта.

Поступак процјене утицаја на животну средину за Пројекат је успјешно окончан. Процјена је извршена у склопу Студије утицаја на животну средину за Лот 3: Јоховац – Добој Југ, секција 1, коју је 2011. израдио Технички Институт из Бијељине. Студија утицаја је урађена на основу Главних пројеката.

Након што је Студија утицаја предата Министарству, била је на јавном увиду у периоду од 2,5 мјесеца у згради управе Града Добоја. Јавно представљање Студије је одржано у Добоју у фебруару 2011. и на њима је био присутан мањи број представника заинтересоване јавности. Министарство је након тога доставило бројне коментаре на Студију, којима су превасходно била сумирана мишљења која су доставила друга министарства и надлежни органи. Након што је Студија утицаја допуњене у складу са коментарима и захтјевима надлежних органа, Министарство је издало рјешење о прихватању и одобрило Студију у октобру 2011. Након усвајања Студије, Аутопутеви РС су поднијели захтјев и у марту 2015. добили Еколошку дозволу која важи 5 година.

Приказ свих досадашњих активности на укључивању заинтересованих страна дат је у табели 4-1.

Табела 4-1 Приказ досадашњих активности на укључивању заинтересованих страна

Документ / Студија / Фаза:	Приказ досадашњих активности на укључивању заинтересованих страна:
Просторни план Републике Српске до 2015. ¹	<p>Нацрт Просторног плана Републике Српске до 2015. је био на јавном увиду у периоду 01.09.2005. - 01.12.2005. Све општине у РС су добиле слиједећи материјал за јавни увид: Нацрт Плана (текст), графичке прилоге (ЦД), пет тематских карата, књигу за примједбе, коментаре, мишљења и сугестије као и огласни материјал у циљу обавјештавања јавности о јавном увиду.</p> <p>Јавна представљања Плана су одржана у 11 регионалних центара. У сваком центру представљања су вршена у периоду од три дана и присуствовали су им представници општина и грађани. Првог дана представљањима су присуствовали представници локалних самоуправа (градоначелници, шефови одјељења, стручне службе), другог дана су били присутни представници привреде а трећег дана представници јавног сектора (школа, здравствених, културних институција, итд).</p> <p>Сви добијени коментари су узети у обзир и на њих је одговорено. Нацрт Плана је ревидиран на основу усвојених коментара а за оне коментаре који нису усвојени дата су објашењења. Ревидирани План је достављен Савјету за довршење нацрта Плана и Влади РС, на разматрање.</p> <p>Народна скупштина РС је усвојила Просторни план на сједници 12.09.2007. Одлука о усвајању Плана је објављена у Службеном гласнику РС бр. 86/07. План је јавно доступан на интернет страници Владе РС: http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Documents/ProstorniPlan.pdf</p>
Просторни план Републике Српске 2015.-2025.	<p>Нацрт Просторног плана Републике Српске 2015.-2025. је био на јавном увиду у периоду 28.03.2014. - 28.05.2014. у свим општинама у РС и у Народној скупштини.</p> <p>Народна скупштина РС је усвојила Просторни план на сједници 05.03.2014. Одлука о усвајању Плана је објављена у Службеном гласнику РС бр. 17/14. План је јавно доступан на интернет страници Владе РС: http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mgr/Servisi/Poslovanje/Pages/prostorno_planska_dokumentacija.asp</p>
Регулациони планови за дионице Пројекта	<p>Регулациони план за изградњу дионице је био јавно објављен у јуну 2009. и усвојен од стране скупштине Града Добоја у јуну 2009.</p>
Планови парцелације и Елаборати експропријације	<p>Урбанистичко-технички услови за Пројекат, израђени на основу Регулационог плана, усвојени су 08.11.2010. од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Елаборат експропријације је урађен на основу урбанистичко-техничких услова.</p>
Јавни позив у вези почетка процеса експропријације	<p>Општи интерес за изградњу Пројекта је утврђен 17.02.2017.</p> <p>Као дио поступка експропријације који води Правобранилаштво РС, свим власницима објеката обухваћених Пројектом послато је писано обавјештење о намери Владе РС да њихове непокретности буду експрописане.</p> <p>Сви власници непокретности обухваћени Пројектом позвани су 20.03.2017. путем обавјештења у „Гласу Српске“ и на огласним таблама у Граду Добоју и локалним мјесним заједницама да присуствују састанцима у циљу постизања споразума о откупу земљишта. Састанцима су присуствовали представници Правобранилаштва РС и власници непокретности:</p> <p>Бушлетић – 24.03.2017. присуствовало 49 власника.</p> <p>Грапска Доња – 24.03.2017. присуствовало 40 власника.</p> <p>Грапска Горња – 24.03.2017. присуствовало 36 власника.</p> <p>Костајница – 24.03.2017. присуствовало 95 власника.</p> <p>Након ових састанака, услиједили су појединачни састанци са власницима непокретности у просторијама Правобранилаштва у циљу постизања договора о накнади за експропријацију.</p>
Рјешење о утврђивању обавезе спровођења процјене утицаја и обиму и садржају Студије утицаја на животну средину	<p>У формалном поступку процјене утицаја на животну средину своја мишљења на Прелиминарну студију утицаја дали су Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарство здравља и социјалних питања и Републички завод за културно и природно наслеђе. Рјешење о утврђивању обавезе спровођења процјене утицаја је објављено на интернет страници Владе РС 12.12.2005. и у дневним новинама.</p>

Документ / Студија / Фаза:	Приказ досадашњих активности на укључивању заинтересованих страна:
Студије утицаја на животну средину – Јавно објављивање и презентација и општинама обухваћеним Пројектом	<p>Лот 3: Јоховац - Руданка. Јавно објављивање Студије је било организовано у периоду: 27.12.2010. – 09.03.2011.</p> <p>Јавна презентација Студије у Граду Добоју је одржана 03.02.2011.</p> <p>Учесници: Енерготехника д.о.о. (заинтересована страна), НВО МПД Иницијативе Добој, заинтересована јавност, носилац израде Студије Технички Институт из Бијељине, представник пројектанта ИПСА, представник Министарства Саобраћаја и комуникација, представник Града Добоја, представник Аутопутева РС.</p> <p>Током периода јавног излагања Студије нису поднијете писане примједбе или коментари. Током јавног представљања Студије, питања су се односила на заштиту локалних изворишта подземних вода и губитак плодног земљишта.</p> <p>На сва питања и коментаре је одговорено и нису забиљежени писане примједбе.</p> <p>Након јавне презентације, Министарство је добило званичне коментаре на Студију утицаја од стране слиједећих надлежних органа: Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарства здравља и социјалних питања и Завода за културно и природно наслеђе. У коментарима су захтјевана разјашњења појединих мјера за ублажавање утицаја у фази градње (управљање отпадним водама, управљање отпадом, спријечавање удеса) као и озелењавање путног појаса током коришћења. У складу са коментарима, Студија утицаја на животну средину је допуњена.</p>
Еколошка дозволе – јавно објављивање Доказа уз захтјев за издавање Еколошке дозволе	<p>Докази уз захтјев за издавање Еколошке дозволе за Пројекат су били јавно објављени у периоду од 30 дана у Граду Добоју, почев од 08.01.2015. Градска управа Добоја је 17.02.2015. обавјестила Министарство да у наведеном периоду није добила коментаре или примједбе на Доказе.</p> <p>Издавање Еколошке дозволе је објављено на интернет страници Министарства 20.03.2015. и у дневним новинама.</p>

5. ИДЕНТИФИКОВАНЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ СТРАНЕ У ПРОЈЕКТУ

У циљу успостављања процеса комуникације у складу са ЕБРД Условом за реализацију бр. 10, Аутопутеви РС су извршили идентификацију заинтересованих страна које би могле бити под утицајем Пројекта (табела 5-1) и/или би могле бити заинтересоване за реализацију Пројекта (табела 5-2). Свака сугестија за побољшање начина или средстава комуникације је добродошла и може се прослиједити Аутопутевима РС на контакт који је дат на крају овог документа.

Траса Пројекта пролази у близини или кроз насеља Костајница, Грапска Горња, Грапска Доња, и Бушлетић,. Постоји могућност да се утицаји градње осјете и у оближњем селу Руданка, јужно од пројектног подручја иако у овој катастарској општини није предвиђен откуп земљишта за Пројекат.

Табела 5-1: Збирни преглед групација под утицајем Пројекта

Група под утицајем Пројекта	Начин комуникације
Власници земљишта / корисници земљишта / становници у кућама / власници пословних објеката обухваћени планираним откупом земљишта	Групни и појединачни састанци са домаћинствима/појединцима, јавни састанци, локални медији/огласне табле у локалним заједницама.
Власници земљишта / корисници земљишта / становници у кућама / власници пословних објеката у близини трасе аутопута	Групни и појединачни састанци са домаћинствима/појединцима, јавни састанци, локални медији/огласне табле у локалним заједницама.
Корисници аутопута	Објаве у локалним медијима / обавјештења дуж трасе
Радници (укључујући раднике извођача)	Појединачни састанци / интерни састанци радника.

Табела 5-2: Збирни преглед заинтересованих страна

Заинтересована страна	Контакт детаљи	Начин комуникације
Надлежни органи Републике Српске		
Министарство саобраћаја и комуникација	Трг Републике Српске 1, 78000 Бања Лука Тел: 051/339-603 Email: msv@msv.vladars.net	Звачична кореспонденција / састанци
Министарство финансија	Трг Републике Српске 1, 78000 Бања Лука Тел: 051/339-603 Email: mf@mf.vladars.net	Звачична кореспонденција / састанци
Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију	Трг Републике Српске 1, 78000 Бања Лука Тел: 051/339-603 Email: mgr@mgr.vladars.net	Звачична кореспонденција / састанци
Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	Трг Републике Српске 1, 78000 Бања Лука Тел: 051/339-603 Email: mps@mps.vladars.net	Звачична кореспонденција / састанци
Министарство здравља и социјалних питања	Трг Републике Српске 1, 78000 Бања Лука Тел: 051/339-603 Email : ministarstvo-zdravlja@mzs.vladars.net	Звачична кореспонденција / састанци
Министарство унутрашњих послова	Булевар Десанке Максимовић 4, Бања Лука Тел: 051/334-347 Email: up@mup.vladars.net http://www.mup.vladars.net	Звачична кореспонденција / састанци
Јавна установа Воде Српске – слив ријеке Босне	Канцеларија у Добоју: Војводе Мишића 22, 73500 Добој Тел: 053/200-570 Email: doboj@voders.org	Звачична кореспонденција / састанци
Јавна установа Воде Српске – слив ријеке Саве	Канцеларија у Бања Луци: Славка Родића 5, 78000 Бања Лука Тел: 051/215-485 Email: banjaluka@voders.org Канцеларија у Добоју: Војводе Мишића 22, 73500 Добој Тел: 053/200-570 Email: doboj@voders.org	Звачична кореспонденција / састанци
Завод за културно и природно наслеђе	Вука Караџића 4-6 78000 Бања Лука Тел: 051 247 419 Email: rzzzs@blic.net nasljedje.org	Звачична кореспонденција / састанци
Локална самоуправа и надлежни органи		
Град Добој и мјесне заједнице обухваћене Пројектом	Хиландарска 1, Добој Тел: 053/242-022	Звачична кореспонденција / састанци

укључујући и Градоначелника	http://www.opstina-doboj.ba	
Полицијска станица Добој	Добој 1 Светог Саве 16, Добој Тел: 053/242-259 Безбједност саобаћаја Војводе Степе 2, Добој 053/241-374	Звачична кореспонденција / састанци
Јавна предузећа		
ЈП Путеви Републике Српске	Трг Републике Српске 8, 78000 Бања Лука Тел: 051 334 500 Email: info@putevirs.com	Звачична кореспонденција / састанци
ЈП Жељезнице Републике Српске	Светог Саве 71 74000 Добој Тел: 053 231-704	Звачична кореспонденција / састанци
Невладин сектор и друге организације		
Transparency International	Гајева 2 78000 Бања Лука info@ti-bih.org http://www.ti-bih.org	Састанци / медији / објављивање на интернет страници
Удружење ловаца Фазан (Добој)	Видовданска бб, Добој Тел: 053/241-302 Email: office@lufazan-doboj.com http://www.lufazan-doboj.com/	Састанци / медији / објављивање на интернет страници
Друге заинтересоване НВО		Састанци / медији / објављивање на интернет страници
Надлежни органи БиХ		
Министарство финансија и трезора БиХ	Трг БиХ 1, 71000 Сарајево Тел: 033/205-345 Email: trezorbih@mft.gov.ba http://www.mft.gov.ba	Звачична кореспонденција / састанци

6. ПРОГРАМ УКЉУЧИВАЊА ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

Аутопутеви РС намјеравају да јавности учине доступним све значајне информације о Пројекту. Почев од јуна 2017. све заинтересоване стране ће моћи да имају увид у слиједећу документацију на интернет страницама Аутопутева РС (www.autoputevirs.com) и ЕБРД (www.ebrd.com) на енглеском и српском језику:

- Студија утицаја на животну средину Коридора Vc Лот 3 секција 1: Јоховац – Добој Југ, 2011.
- Нетехнички резиме пројекта (јун 2017).
- ЕБРД Акциони план заштите животне средине и социјалних питања (ESAP) за Пројекат 1 (јун 2017).
- Овај План укључивања заинтересованих страна (SEP) (јун 2017.) укључујући механизам за одговарање на жалбе.
- Оквир за откуп земљишта и пресељење за Пројекат (јун 2017.).
- Скрининг биодиверзитета ријеке Босне (јун 2017).

Папирне копије наведених докумената биће доступне јавности на следећим мјестима (адресе су дате на крају документа):

- Аутопутеви РС
- Град Добој
- Канцеларија ЕБРД у Сарајеву

Ови документи ће остати јавно доступни током цијелог периода трајања Пројекта. План укључивања заинтересованих страна ће периодично бити допуњаван, укључујући информације о активностима укључивања заинтересованих страна у циљу информисања о изменама у пројекту или мјерама ублажавања.

Консултације у вези експропријације непокретности

Аутопутеви РС ће сарађивати са Правобранилаштом РС и Градом Добојем, и имати водећу улогу гдје је могуће, у укључивању власника и корисника земљишта обухваћеног Пројектом (*укључујући и формалне власнике са законским правом и оне који немају законом признато право на земљиште на ком се налазе или које користе*). Град Добој ће пружати подршку Аутопутевима РС у организовању ових активности укључивања уз савјетовање о најбољим начинима обавјештавања о планираним састанцима. Активности укључивања ће обухватити слиједеће:

- Аутопутеви РС ће даље одржавати **опште консултативне састанке о откупу земљишта у локалним заједницама**, укључујући: састанке током израде Плана за откуп земљишта и пресељење; састанке за представљање детаљног просторног обухвата Пројекта и обухваћеног земљишта и непокретности, утицаја на приступ земљишту, објављивање почетка социо-економског пописа, теренске увиђаје РУГИПП и утврђивање вриједности непокретности, представљање Плана, матрице права на накнаду и врсте и начина одређивања накнаде.
- Током ових консултативних састанака биће обезбјеђиване информације о начинима приступа Пројекту када буде изграђен; за ово ће бити коришћен Нетехнички резиме и карте Пројекта. Прецизан списак свик пролаза за пешаке и локалних сервисних саобраћајница ће бити доступан током консултација.
- Током теренских увиђаја РУГИПП у циљу потврђивања података из Елабората експропријације, биће идентификовано земљиште и непокретности (од којих неки нису уписани у Катастар из формалних разлога или из разлога непостојања дозволе). Аутопутеви РС ће, уз подршку Града Добоја, пружити подршку РУГИПП у укључивању локалне заједнице и утврђивању корисника и власника наведеног земљишта и непокретности. Уколико је РУГИПП већ извршила увиђаје и није идентификовала све власнике или кориснике, Аутопутеви РС ће у то укључити локалну заједницу.
- Биће обављени разговори са представницима Министарства здравља и социјалне заштите о доступности података о домаћинствима или појединцима који су обухваћени Пројектом а спадају у рањиве. Такође ће се разговарати о начинима на које Министарство, уз сарадњу са Аутопутевима РС, може обезбједити подршку наведеним домаћинствима/појединцима, посебно оним обухваћеним физичким пресељењем.
- Појединачни састанци са лицима обухваћеним Пројектом, у складу са захтјевима законских прописа РС, као дио процеса експропријације.

Као дио ових активности, Аутопутеви РС ће у сарадњи са Правобранилаштом РС и Градом Добојем посебно предузети следеће:

- **Додатно директно укључивање домаћинстава која ће бити физички расељена и чији су стамбени објекти обухваћени Пројектом**, уз социо-економски попис и одређивање вредности објеката. Социо-економски попис ће омогућити Аутопутевима РС да утврде специфичне потребе и евентуално рањиве групације које ће захтјевати додатну помоћ код пресељења. Ово директно укључивање ће омогућити разговоре о опцијама исплате накнаде (нпр. накнада у новцу уз потпуну надокнаду трошкова замјене и надокнаду трошкова пресељења или замјена непокретности). У случају када особе под утицајем пројекта изаберу исплату накнаде у новцу, додатно директно укључивање ће бити спроведено ради разговора о помоћи приликом проналажења новог стамбеног објекта.

- **Особе чије су економске активности измјештене услед Пројекта (нпр. оне чије је обрадиво земљиште обухваћено Пројектом) биће позване на групне консултативне састанке.** Састанци ће имати за циљ представљање просторног обухвата Пројекта, разговоре о обухваћеном земљишту (и да ли за преостали дио неекспроприсаног земљишта постоји економски интерес за даље коришћење) и прикупљање основних социо-економских података потребних Аутопутевима РС ради утврђивања специфичних потреба ових лица, рањивости и потребе за помоћи. Ови састанци ће омогућити особама под утицајем Пројекта да поразговарају о приступу преосталом неекспроприсаном земљишту и другим релевантним питањима.
- **Директно укључивање власника пословних активности** чији објекти или приступ објектима може бити под утицајем Пројекта.

Када отпочне примјена Плана за откуп земљишта и пресељење, Аутопутеви РС ће наставити да редовно информишу и консултују се са лицима обухваћеним Пројектом. Сви састанци и консултације биће документовани од стране Аутопутева РС, уз евидентирање датума када је састанак/консултације одржан, списком присутних и сажетком дискусије.

Консултације у вези градње и коришћења аутопута

Током градње аутопута Аутопутеви РС и извођач(и) ће:

- Информисати јавност о генералном плану активности на изградњи;
- Информисати локалне заједнице о напретку изградње;
- Информисати локалне заједнице о извођењу радова који би могли имати утицаја на њих, прије почетка извођења тих радова, укључујући очекиване утицаје и мјере за њихово ублажавање као и повратну информацију о успјешности примјене тих мјера.

Средства информисања ће укључити огласне табле на границама пројектног подручја, постављене од стране Аутопутева РС / Извођача о основним информацијама о Пројекту (Инвеститор, Извођач, Надзорни орган, број дозволе за градњу и план извођења радова).

Аутопутеви РС и извођач(и) ће користити и друга средства комуникације, нпр. интернет страницу Аутопутева РС, саопштења за јавност и огласне табле у локалним заједницама.

Аутопутеви РС ће, **прије пуштања аутопута у рад**, спровести активности унапријеђења свјести и безбједности на путевима локалне заједнице у циљу спријечавања:

- Директног прелажења аутопута.
- Директног улажења на аутопут пољопривредних возила или стоке.
- Општег унапријеђења свјести локалне заједнице и радника о безбједној вожњи, укључујући коришћење појаса и употребу мобилног телефона

Јавност ће моћи да користи право на жалбе/примједбе које је описано у Поглављу 7. Од јула 2017. информације о поступку рјешавања жалби ће бити широко доступне у локалним заједницама на пројектном подручју, а посебно лицима обухваћеним Пројектом.

Током реализације Пројекта, Аутопутеви РС и извођач(и) ће наставити са укључивањем заинтересованих страна а овај План укључивања ће бити редовно допуњаван у складу са напретком Пројекта. Годишњи извјештаји о заштити животне средине и социјалним питањима ће бити објављивани на интернет страници Аутопутева РС.

7. МЕХАНИЗАМ И ПОСТУПАК ЗА РЈЕШАВАЊЕ ЖАЛБИ

Механизам за рјешавање жалби ће бити успостављен на начин како је приказано на слици 7-1. Аутопутеви РС и извођач(и) ће прихватати све коментаре и жалбе који се тичу Пројекта. У оквиру овог механизма биће рјешаване и жалбе које се тичу откупа земљишта и расељавања. Образац за жалбу је приложен на крају овог документа (Прилог А). Сваки појединац или организација могу доставити своје коментаре и/или жалбе лично, телефоном, поштом или електронском поштом на контакте наведене на крају овог документа.

На све коментаре или жалбе биће одговорено усмено или писмено, у складу са жељеним начином специфицираним од стране подносиоца жалбе, уколико су његови контакт подаци наведени.

Све жалбе ће бити примљене и евидентирани у року од пет дана и на њих ће бити одговорено у року од двадесет радних дана. Појединци који подносе жалбу или коментар имају право да

захтјевају да се њихови подаци чувају као повјерљиви.

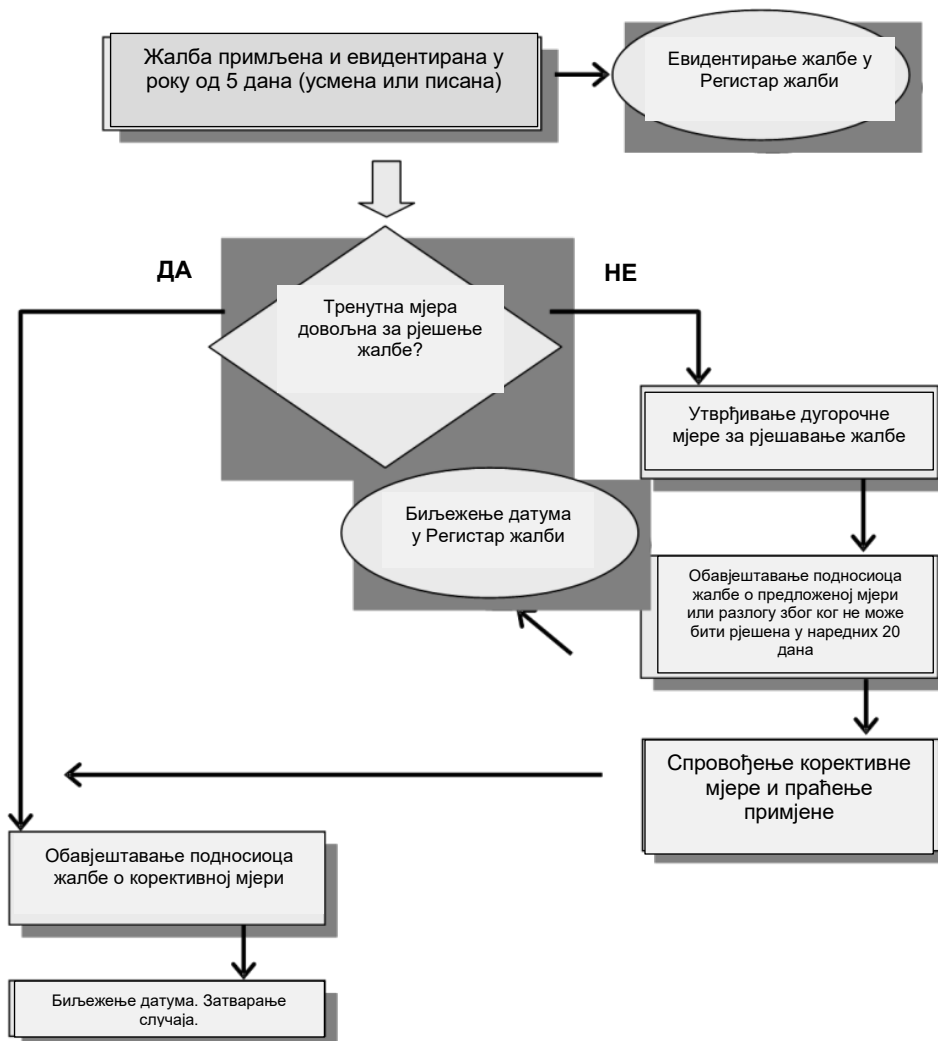
Аутопутеви РС ће пратити начин на који извођач(и) рјешавају жалбе и обезбједити да се на жалбе на одговарајући начин одговара, у оквиру постављених временских рокова.

Аутопутеви РС ће одржавати записе о свим примљеним жалбама (укључујући и оне упућене извођачу), на основу којих ће бити припремљени извјештаји о рјешавању жалби и укључени у годишње извјештаје о заштити животне средине и социјалних питања, који ће бити објављивани на интернет страници Аутопутева РС.

Засебни механизам за рјешавање жалби биће успостављен за жалбе запослених код извођача.

Подносиоци жалби ће у сваком тренутку бити у могућности да затраже рјешавање жалби правним средствима, у складу са законским прописима РС.

Слика 7-1 Механизам за рјешавање жалби

8. ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Током реализације Пројекта, Аутопутеви РС ће наставити са комуникацијом са заинтерсованим странама и обавјештавањем о значајним питањима, нпр. измјенама у плану извођења радова. Информације о Пројекту ће редовно бити ажуриране на интернет страници Аутопутева РС.

Аутопутеви РС ће израђивати редован Годишњи извјештај о заштити животне средине и социјалним питањима који ће бити објављиван на интернет страници.

Контакт детаљи за јавност:

Аутопутеви Републике Српске

Контакт особа: гђа. Добрила Мајсторовић, односи са јавношћу

Адреса: Васе Пелагића 10, 78000, Бања Лука

Tel: +387 51 233 670

E-mail: info@autoputevirs.com

www.autoputevirs.com

У вријеме израде овог Плана нису могли бити наведени детаљи за контакт извођача. Ове информације ће бити додате када извођач буде изабран.

ЕБРД Босна и Херцеговина

15. спрат, Торањ Б

Unitic Торањ

Фра Анђела Звиздовића 1

71000 Сарајево,

Босна и Херцеговина

<http://www.ebrd.com/ebd-in-bosnia-and-herzegovina.html>

ЕБРД Лондон

Сектор за заштиту животне средине и

одрживост

One Exchange Square

London

EC2A 2JN

UK

Tel: +44 207 338 6504

<http://www.ebrd.com>

Град Добој

Хиландарска 1,

74000 Добој

Тел: +387 53 242 022

www.opstina-doboj.ba

Број	
Име и презиме	
Контакт информације и жељени метод комуникације	☐ Поштом: напишите своју поштанску адресу

Молимо Вас означите на који начин желите да Вас контактирамо (поштом, телефоном, e-mail-ом)	☐ Телефон:

Жељени језик комуникације	☐ Српски
	☐ Други (наведите који)
Опис проблема или жалбе:	Шта се догодило? Када се догодило? Коме се догодило? Шта је последица проблема? Шта је узрок и колико је трајање проблема?
Датум догађаја/жалбе:	
	☐ Једнократни проблем/жалба (датум _____)
	☐ Догађај се десио више пута (колико пута? _____)
	☐ Стални проблем (проблем и даље постоји)
Шта је рјешење проблема, по Вашем мишљењу?	